

– Kirjan ilmestymisen aikoihin Suomen viranomaiset alkoivat havigella kauhavalaisia veropakolaisia takaisin Suomeen. Sen takia kirja leimautui romaaniksi veropakolaisista, vaikka suurin osa siitä on yleisempää siirtolaisuuden kuvausta.

Tuurin oma Sointula

1980-luvun lopulla Tuuri kiinnostui suomalaisten Amerikassa perustamista ihanneyhteiskunnista, joista maineikkain oli Matti Kurikan Sointula.

– Päätin rakentaa oman ihanneyhteiskuntani ja arvelin, että pohjalaiset olisivat perustaneet sen preerialle.

Näin tie vei Kanadan Saskatchewaniin, missä Tuuri ajeli pitkin tasankoa ja etsi sopivaa paikkaa Uudelle Jerusalemmille. Vastaan tuli muun muassa museo, joka oli pystytetty suomalaisen miehen kuivalle maalle rakentaman laivan ympärille. Samoin New Finland – niminen kylä, jossa sanottiin puhuttavan puhtaampaa Etelä-Pohjanmaan murretta kuin Lapualla. Näistä aineksista syntyi kaksi kirjaa, 1900-luvun alkupuolelle sijoittuvat Uusi Jerusalemi ja Maan avaruus.

Suomalaiset ja intiaanit

1990-luvun lopulla Tuuri lensi taas Kanadaan aineistoa hakemaan. Nyt virikkeen antoivat ylihärmäläiset Ekoluoman veljekset, jotka olivat menneet 1960-luvun lopulla metsätöihin Kanadan Ontarioon. Kalle Korpelan ja Oscar Mäen perustaman Kormak-yhtiön ympärille oli syntynyt parinsadan ihmisen kylä. Suomalaisten lisäksi siellä asui muun muassa intiaaneja.

– Minua viehätti kertomus suomalaisten ja intiaanien suhteesta. Villissä lännessäkin oli saluunan seinällä kyltti, jossa sanottiin että viinaa ei tarjolla suomalaisille ja intiaaneille.

Kormak myytiin 1980-luvulla puunjalostusfirmalle, joka janosi hakkuoikeuksia, mutta ei kaivannut vanhoja ihmisiä ja taloja.

– Talot ajettiin katepillareilla kuoppiin ja ihmiset häädettiin kodeistaan. Näistä aiheista rakensin Aukko taivaassa -romaanin, jota varten tutkin intiaaneja aika paljon.

New Yorkin taivaalla

Tuurin uusin Amerikka-opus Taivaanraapijat kertoo sekin suomalaisista ja intiaaneista, mutta 1900-luvun alun pilvenpiirtäjätyömaalla New Yorkissa.

– Intiaaneja käytettiin rakentajina, koska heitä ei huimannut. Suomalaiset taas sai rahalla vaikka minne, syväälle maan alle tai korkealla maan yläpuolelle.

Kirjailija mieltä pilvenpiirtäjien rakennustekniikkaan, jossa tarvittiin muun muassa kuumien pulttien sieppareita.

– Laitoin Vimpelin miehen ottamaan pultteja kiinni 300 metrin korkeudessa, joten hän on sitten ensimmäinen vimpeliäinen sieppari, iloitsee Tuuri.

Antti Tuuri on kertonut suosivansa pohjalaisia päähenkilöitä, koska heidät voi laittaa uskottavasti tekemään mitä vain. Amerikka-romaanien perusteella voisi sanoa: ja varsinkin jos he tekevät sen Amerikassa! Niinpä Amerikan siirtolaisuus kiinnostaa yhä. Työn alla on kirja, jossa Taivaanraapijan päähenkilö palaa Pohjanmaalle.

– Nyt aiheena on Amerikan henkisempi perintö. Onhan se ajattelutapa vähän toinen, jos on rakentanut New Yorkissa pilvenpiirtäjiä, kaatanut Kaliforniassa punapuita tai niittänyt viljaa rannattomilla pelloilla.

Antti Tuuri kertoi Lapualla siirtolaiskirjoistaan, jotka ovat vaatineet runsaasti taustatyötä sekä kirjastoissa että paikan päällä Amerikassa.

Tuurin Amerikka-aiheinen tuotanto

Ameriikan raitti, Otava 1986, 246 sivua
Uusi Jerusalemi, Otava 1988, 362 sivua
Maan avaruus, Otava 1989, 301 sivua
Aukko taivaassa, Otava 2000, 320 sivua
Taivaanraapijat, Otava 2005, 239 sivua